

Aurel Baranga

la 25 de ani de teatru

Teatrul „Al. Davila“ a luat inițiativa de a organiza o „săptămână“ închinată dramaturgiei lui Aurel Baranga. Știrea are o dublă semnificație aniversară. Orașul care — cu un sfert de veac mai înainte — ducea o viață searbădă de provincie însingurată, este astăzi sediul unui teatru care-și sărbătorește, în plin mers de definire artistică, un sfert de veac de la întemeiere. Și tot un pătrar de veac, interval de timp jalonat de numeroase piese de succes, cunoaște și cariera de dramaturg a lui Aurel Baranga, nume intrat în literatura și publicistica română cu buni ani de zile înaintea debutului în dramaturgie. „Bilettele de papagal“, care ieșeau din tiparnița „meșterului“ Argehi, au fost ursitoarele întru poezie ale reporterului și eseistului, a cărui formație profesională îl destinase inițial muncii la microscop sau în sălile de disecție (se mai știe oare că omul de litere Aurel Baranga este una și aceeași persoană cu medicul Baranga?). Viața socială — cu toată complexa ei înfățișare — l-a atras, așadar, dintru început, și nu i-a rămas indiferentă (dimpotrivă!) nici pînă azi, cunoașterea ei în datele cele mai intime, în cele mai fine nuanțe și în aspectele ei negative, ca și în cele mai minunate realizări ale anilor ce s-au scurs de la 23 August, i-a relevat însă, cu precădere, în acești ani, modurile devenirii ei dialectice, caracterul dramatic. Ceea ce a marcat, în chip firesc, scrisul acestui observator lucid al realităților (reporterul dublat de medic), mișcat, în același timp, de fiorul poetului cu viziunea teatrală, conflictuală, a societății și existenței omului.

Aproape an de an, pe parcursul acestui ultim sfert de veac, Aurel Baranga s-a mărturisit marelui public în cîte o lucrare dramatică.

Vom consemna debutul: în 1945, la postul de radio București, cu un ciclu de piese scurte intitulate *Sfîrșitul Doftanei*, apoi în

ordine cronologică (menționînd doar cîteva din lucrările de frunte care constituie creația lui dramatică): tot în stagiunea 1945—1946, *Bal în Făgădău*; *Voiaj în Noua Caledonie* (jucată pe scena Naționalului clujean), *Iarbă rea*, *Bulevardul împăcării*, *Anii negri* (în colaborare cu N. Moraru), *Recolta de aur*, *Mielul turbat*, *Arcul de triumf*, *Cîntecul libertății*, *Rețeta fericirii* (reluată în actuala stagiune, într-o montare proprie, de Teatrul „Al. Davila“ din Pitești, care, recent, a prezentat-o și publicului bucureștean), *Siciliana*, *Adam și Eva*, *Fii cuminte*, *Cristofor!*, *Sfîntul Mitică Blajinu*, *Opinia publică*, *Travesti*.

Ar fi fastidioasă și superfluă în contextul acestor rînduri o întîrziere analitică asupra acestei vaste opere dramatice. Ea e prea bine și unanim cunoscută publicului. Subliniez numai bogata paletă tematică a lui Aurel Baranga, paletă deopotrivă bogată și nuanțată și în mijloacele de expresie: de la cele mai sumbre și pînă la cele de lumină pură. În fond, viața noastră, din acest ultim sfert de veac, le conține, iar dramaturgul n-a făcut decît să îndeplinească sarcina unei judicioase folosiri.

Socotesc deosebit de valoroasă și binevenită inițiativa teatrului piteștean de a înfățișa, astăzi, o sinteză a operei dramatice a lui Baranga. Cu atît mai valoroasă cu cît, în intenția inițiatorilor este de a prezenta propriile lor puneri în scenă (*Arcul de triumf*, *Rețeta fericirii*, *Fii cuminte*, *Cristofor!*) în alternanță cu unele montări de succes ale teatrelor bucureștene (*Sfîntul Mitică Blajinu*, *Opinia publică*, *Travesti*).

Pentru publicul din Pitești, ca și pentru toți iubitorii de teatru, va fi prilejul unei sărbătorești reîntîlniri cu dramaturgul român de cea mai largă circulație — jucat pe toate scenele autohtone, și nu pe puține dinafara granițelor.

Irina Toma